

Enflasyon Artarken Neo-Fisher Yaklaşım Ne Diyor? Semineri Konuşması**Orhan Turan – TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı****30 Mayıs 2022– Online**

Değerli Konuklar,

Geride bıraktığımız kısa dönemde global ekonomi önemli arz şoklarına maruz kaldı. Önce covid krizini yaşadık, ardından da Rusya-Ukrayna savaşına şahit oluyoruz. Her ne kadar Covid krizinin etkileri yerini önemli bir global toparlanmaya bırakmış olsa da hem tedarik zincirlerinde bir değişime hem de yüksek enflasyonun yarattığı mücadelecı yeni bir sürece girmiş durumdayız. Bunlarla birlikte iklim değişikliğinin ve savaşın, gıda ve su güvenliği üzerindeki artan tehdidi ile karşı karşıyayız. Dolayısıyla küresel ekonominin maruz kaldığı mücadelecı süreç bugün hesapladığımızdan çok daha uzun sürebilir.

2008 global finans krizinin ardından gördüğümüz ve Covid’de Büyük Kapanma ile devam eden süreçte dünya ekonomisi muazzam bir likidite enjeksiyonuna yani parasal genişlemeye ve düşük faiz ortamına maruz kaldı. Bu politika uygulamaları kriz dönemlerinin bir nebze daha az hasarla atlatılmasında önemli rol oynadı. Bugün geldiğimiz noktada ise yüksek küresel enflasyon ve özellikle global para politikasında önemli bir paradigma değişimi görüyoruz. Geride bıraktığımız 14 yıllık vadedeki genişlemeci global para politikası dönemi kapanıyor.

Bugün büyük merkez bankaları, FED öncülüğünde, düşük büyüme pahasına bile olsa enflasyon ile mücadele edeceklerini hem alınan önlemler hem de verilen mesajlarla açıkça ortaya koyuyor. Gelişmekte olan ülkeler ise FED’in şahinleşen duruşuna paralel olarak geçtiğimiz yılın ortasında başladıkları faiz artırım süreçlerine devam etmekteler. Önümüzdeki dönemde de FED başta olmak üzere majör merkez bankalarının faiz artışları ve bilanço küçültme adımları devam edecek.

Küresel ekonomide bol para döneminin azaldığı ve finansman koşullarının geçmişe kıyasla daha zor olacağı bir döneme girdik. Türkiye bu dönemde, akranlarının aksine, farklı bir politika tercihi ortaya koydu. Dünyada akran ülkelere baktığımızda hem en yüksek enflasyona hem de son derece yüksek risk primine sahip ülke konumundayız. Unutmayalım ki, yakın geçmişte yaşadığımız ekonomik zorluk dönemleri, global rüzgarların arkamızdan estiği dönemlerdi ve bu zorluklarla bir şekilde mücadele edebildik. Oysa şu an global ekonominin geçmekte olduğu döngüde rüzgâr önümüzden esmekte ve işimizi çok daha fazla zorlaştırmakta. Artık global görünüm de lehimize değil.

Bugün gelişmiş ekonomilerde yıllık enflasyon %7-8, gelişmekte olan ülkelerde %10'a yakın seyrediyor. Ülkemizde ise enflasyon oranı dünyada var olan genel düzeyin maalesef katbekat üzerinde %70 seviyesinde oluşmaktadır.

Enflasyonda her geçen gün hedeflediğimiz noktadan uzaklaşıyoruz. Aslında enflasyon sorunu bizim sadece son 9 aydır yaşadığımız bir durum değil. Özellikle son 4-5 yıldır enflasyon dinamiklerinin, yapısının belirgin düzeyde bozulduğunu görmekteyiz. Gerekli adımları doğru zamanlama ile atamıyoruz. Böyle olunca da para politikası etkinliğini kaybediyor ve gün sonunda enflasyonda yaşadığımız tablo ortaya çıkıyor.

Çözüm için atılacak adımlar belli ancak zamanlama en önemli husus. Çözumsuz geçen süre tüm bireylerin ve kurumların üzerine her geçen gün daha fazla ek maliyet olarak geri dönüyor. Doğru uygulanan bir para politikasına, buna eşlik eden mali politikalara ve mikro sektörel arzı destekleyen yapısal değişimlere ihtiyacımız var. Uzunca bir süredir ifade ettiğimiz gibi, iktisadi politika tasarımı ancak ve ancak bilimi, dünyada kanıtlanmış süreçleri ve deneyimi merkeze koyarsak enflasyonla mücadelede başarıya ulaşmamız mümkün olur.

Değerli konuklar,

Bugünkü webinarımızda iktisat literatürüne önemli katkıları olan konuk konuşmacımız John Cochrane'ın global enflasyona bakışını ve Türkiye'deki enflasyona dair değerlendirmelerini ilgiyle dinleyeceğiz. Sayın Selva Demiralp ve Sayın John Cochrane'e kıymetli görüşleri için şimdiden teşekkür ediyorum. Verimli bir webinar olmasını diliyorum.